

شیوه‌نامه برگزاری طرح آموزشی «آیات آشنا» آموزش حفظ موضوعی ۳۶ آیه از قرآن کریم «ویژه کودکان و نوجوانان»

۱- مقدمه (بیان مسأله، مستندات و ضرورت‌ها)

تبدیل معارف قرآن کریم به مسلمات فکری و گفتمان رایج مردم، یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های فرهنگی امروز انقلاب اسلامی است و برای تحقق این امر - به خصوص در نسبت با «کودکان» و «نوجوانان» - نیازمند آموزش‌هایی «مفید» و «کاربردی» و در عین حال «جذاب» و در سطحی «فراگیر» هستیم تا قرآن کریم از یک کتاب صرفاً مقدس، به یک «دفترچه راهنمای عملی» و «همراه همیشگی در زندگی» تبدیل شود.

فصل تابستان، فرصتی طلایی برای کودکان و نوجوانان است تا در ایام فراغت در فضایی آرام و بدون فشارهای درسی، آشنایی و انس بیشتری با قرآن کریم داشته و ارتباط عمیق‌تری با آیات ایمنی‌بخش آن برقرار کنند.

بر همین اساس، در راستای توجه به منویات امام شهید(قدس سره) به ویژه لزوم تربیت حافظان قرآن کریم و همچنین به منظور اجرایی‌سازی «سند راهبردی سازمان دارالقرآن الکریم در افق ۱۴۰۲ الی ۱۴۰۶» - به ویژه مأموریت‌های اساسی و تکالیف حاکمیتی این سازمان که بر «آموزش و تربیت حافظان قرآن کریم در تمامی سطوح عمومی، تخصصی و کادر متخصص با تأکید بر حفظ موضوعی» و «توسعه گفتمان قرآن کتابی زنده، پویا، فعال و اثرگذار» و «کاربردی‌سازی آموزه‌های قرآن در زندگی عموم مردم» تصریح دارد - «طرح آموزشی آیات آشنا» مشتمل بر آموزش حفظ موضوعی ۳۶ آیه از قرآن کریم «ویژه کودکان و نوجوانان» در سال ۱۴۰۵ در دستور کار ادارات امور قرآنی استان‌های سراسر کشور قرار گرفته است.

۲- اهداف (کلی و شناختی-مهارتی)

الف) اهداف کلی:

ایجاد و تقویت موج ملی گفتمان‌سازی مفاهیم اصلی و آموزش کاربردی قرآن کریم
تقویت انس و آشنایی کودکان و نوجوانان با قرآن کریم از طریق ترویج «حفظ موضوعی» و «روخوانی و روان‌خوانی صحیح» آیات منتخب
تبدیل مفاهیم قرآنی به نظام فکری و مهارت‌های رفتاری گروه هدف از طریق ابزارهایی مانند بازی، داستان و چالش‌های گروهی

ب) اهداف شناختی و مهارتی:

ارتباط عملی قرآن‌آموزان با مفاهیم کاربردی ۳۶ آیه در قالب ۳۶ طرح درس تعاملی
ایجاد انگیزه و زمینه‌های تشویق افراد به حفظ ترتیبی و کامل قرآن کریم (اعم از عمومی یا تخصصی)

۳- اهداف عملیاتی

انتظار می‌رود با اجرای این طرح حدود ۱۰۰,۰۰۰ نفر از کودکان و نوجوانان علاقمند به حفظ قرآن کریم با شرکت در این دوره آموزشی، ضمن آشنایی با موضوعات محوری مورد نظر، مجموعاً ۳۶ آیه منتخب را به صورت صحیح و کامل حفظ نموده و به موازات آن با مبادی و مبانی فرهنگ تابناک کلام الله مجید آشنا و مانوس گشته و مهارت لازم برای بکارگیری مفاهیم روشنی‌بخش این آموزه‌ها در عرصه‌های مختلف زندگی را کسب نمایند.

۴- چکیده طرح

در این طرح که در امتداد «نهضت ملی زندگی با آیه‌ها» و برنامه تلویزیونی «محفل ستاره‌ها» کارشناسی و تدوین شده است، قرآن‌آموزان با آیاتی که مستقیماً با زندگی روزمره و مفاهیمی همچون «احترام به والدین»، «مهربانی»، «صبر»، «امید» و... مرتبط است، آشنا خواهند شد.

امید است با اجرای این طرح آموزشی در کنار سایر برنامه‌های مرتبط با «نهضت ملی زندگی با آیه‌ها» شاهد شکل‌گیری و تقویت یک جریان آموزش کاربردی و گسترش روزافزون «حفظ موضوعی قرآن کریم» در سطح کشور باشیم.

این طرح آموزشی شامل (۳۶) آیه محوری مجموعاً به مدت (۳۶) ساعت آموزشی می‌باشد که به صورت «حضور» یا «تلفیقی» (حضور و مجازی) ویژه کودکان و نوجوانان قابل برگزاری است.

۵- ضوابط و ملاحظات برگزاری

مخاطبان:

مخاطبان این طرح باید در دو گروه سنی **کودکان ۷ تا ۱۲ سال (مقطع ابتدایی)** و **نوجوانان ۱۳ تا ۱۸ سال (مقاطع متوسطه اول و دوم)** با رعایت تفکیک جنسیتی دختران و پسران کلاس‌بندی شوند.

توجه: با توجه به اقتضات سنی گروه‌های هدف و متناسب با شرایط برگزاری دوره پیشنهاد می‌گردد تشکیل‌های قرآنی مردم نهاد مجری ضمن رعایت شرایط آموزشی مندرج در طرح تفصیلی و این شیوه‌نامه، نسبت به کلاس‌بندی قرآن آموزان در بازه‌های سنی کوتاه‌تر مثلاً ۷ تا ۹ و ۱۰ تا ۱۲ سال نیز اقدام نمایند. تعداد مجاز شرکت‌کنندگان در هر دوره، **حداقل ۵ و حداکثر ۲۵ نفر** است.

محتوا:

منابع آموزشی این طرح کتاب «**۱۱۰ آیه آشنا و زندگی‌ساز (از سلسله کتاب‌های زندگی با آیه‌ها)**» و دوره آموزش مجازی بارگذاری شده در «**مدرسه محفل**» می‌باشد.

آیات محوری این طرح (۳۶) **آیه محوری** در (۷) **محور کاربردی** - مندرج در طرح تفصیلی - می‌باشد.

علاوه بر (۳۶) آیه محوری، (۷۴) **آیه آشنا** دیگر هم به قرآن آموزان با عنوان «**آیات مکمل**» معرفی می‌گردد و در مجموع زمینه و امکان ارتباط، فهم و حفظ (۱۱۰) **آیه آشنا** - به شرح جدول مندرج در انتهای طرح تفصیلی - برای مخاطبان فراهم می‌شود.

«طرح درس» می‌بایست بر اساس بودجه‌بندی دروس (برنامه زمانی - محتوایی) مندرج در جدول «**فهرست آیات آشنا به تفکیک ۳۶ جلسه آموزشی**» - مندرج در انتهای طرح تفصیلی - ارائه شود.

برای جذابیت بیشتر محتوای آموزشی و تسهیل کار مربیان، «**بسته کمک آموزشی**» - به شرح جدول مندرج در طرح تفصیلی - ویژه این دوره طراحی و تولید شده است. «تشکیل‌های مردم نهاد مجری»، «مربیان این طرح» و «قرآن آموزان» می‌توانند **نسخه الکترونیک و فیزیکی** «بسته کمک آموزشی» و کتاب «**۱۱۰ آیه آشنا و زندگی‌ساز** (از سلسله کتاب‌های زندگی با آیه‌ها)» را از طرق ذیل تهیه نمایند:

ثبت سفارش و دریافت از طریق «ادارات امور قرآنی استان»

سایت «محصولات زندگی با آیه‌ها» به نشانی mzbah.com

سایت «انتشارات بصائر» به نشانی basaershop.ir

کادر آموزشی:

کادرهای آموزشی **بالای ۱۸ سال سن** که **حداقل یکی** از شرایط زیر را دارا باشند، اجازه تدریس در این طرح را خواهند داشت:

✓ مدرسان یا معلمان/مربیان در رشته‌های:

- «انس و آشنایی کودک با قرآن»،
- «تدبر در قرآن»،
- «سبک زندگی قرآنی»،
- «ترجمه و مفاهیم قرآن»

✓ دارندگان مدارک مدرسی یا معلمی «حفظ قرآن کریم» از سازمان دارالقرآن الکریم

✓ حافظان دارای مدارک درجه (۱)، (۲) و (۳) حفظ تخصصی از دبیرخانه ارزیابی و اعطای مدارک حفظ تخصصی قرآن کریم

نحوه برگزاری:

منظور از **آموزش تلفیقی**، برگزاری دوره بصورت حضوری و مجازی بنحوی است که به ازای **هر (۵) جلسه مجازی** (حداکثر ۱ ساعته) بصورت برخط (آنلاین) یا غیربرخط (آفلاین)، حداقل (۱) **جلسه حضوری** (حداکثر ۱/۵ ساعته) برگزار گردد.

منظور از **جلسات مجازی غیربرخط (آفلاین)** شرکت کودکان و نوجوانان در دوره ۳۶ جلسه‌ای مجازی آیه‌های آشنا در سایت «مدرسه محفل» به نشانی school.mahfeltv3.ir می‌باشد و منظور از **جلسات مجازی برخط (آنلاین)** برگزاری جلسات مجازی توسط مربی دوره در بستر «نرم‌افزارهای برگزاری جلسات برخط» مانند «اسکای روم»، «قرار»، «گوگل میت»، «اسکایپ» و ... و یا بسترهای برگزاری «کلاس‌های مجازی»، «جلسات صوتی و تصویری» و «پخش زنده» به ترتیب در پیام‌رسان‌های «شاد»، «بله» و «ایتا» می‌باشد.

ارزشیابی پایانی:

نحوه ارزیابی پایانی دوره بصورت **کتبی و شفاهی** می‌باشد بدین صورت که مربی دوره می‌بایست بر اساس منابع آموزشی دوره شامل «کتاب ۱۱۰ آیه آشنا و زندگی‌ساز» و یا «محتوای آموزش مجازی مدرسه محفل» اقدام به طراحی سؤالات استاندارد در قالب‌های کتبی و شفاهی نماید.

آزمون کتبی می‌بایست از مباحث «درک معنا و مفاهیم ۳۶ آیه محوری» و آزمون شفاهی می‌بایست در دو بخش «صحیح‌خوانی قرائت» و «حُسن حفظ» طراحی و اخذ گردد.

بارم‌بندی آزمون کتبی ۱۰ نمره و حد نصاب قبولی آن ۶ نمره می‌باشد

بارم‌بندی آزمون شفاهی ۱۰ نمره شامل ۴ نمره از بخش «صحیح‌خوانی قرائت» و ۶ نمره از بخش «حُسن حفظ» می‌باشد؛ حدنصاب قبولی آزمون شفاهی ۶ نمره می‌باشد.

سوالات آزمون کتبی می‌بایست شامل «مفاهیم ۳۶ آیه محوری و ۷ دسته موضوعی» باشد.

حد نصاب نمره قبولی نهایی ۱۲ از ۲۰ نمره می‌باشد.

۶- نقش واحدها، دستگاه‌ها و نهادها

ردیف	عنوان	نقش
۱	معاونت گفتمان‌سازی و راهبری محتوایی	ایجاد فضای رسانه‌ای و تبلیغاتی در قالب برنامه تلویزیونی «محفل ستاره‌ها» پشتیبانی از تشکلهای و مربیان جهت تهیه منابع آموزشی و بسته‌های کمک آموزشی
۲	معاونت آموزش و سنجش	کارشناسی و تدوین «طرح تفصیلی» و «شیوه‌نامه آموزشی» راهبری و نظارت بر حسن اجرای برنامه در ستاد
۳	معاونت امور استان‌ها، مردمی‌سازی و امور تبلیغی	هماهنگی‌ها و توجیه استان‌ها و نظارت بر روند انجام امور مرتبط با ادارات امور قرآنی
۴	اداره کل برنامه‌ریزی و نظارت و ارزشیابی	پیش‌بینی و تخصیص اعتبارات مورد نیاز برای اجرای طرح متناسب با حجم عملیات هر استان
۵	ادارات امور قرآنی استان‌ها	برنامه‌ریزی و راهبری و نظارت بر حسن اجرای برنامه در استان و شهرستان‌های تابعه
۶	تشکلهای قرآنی مردم نهاد (مؤسسات قرآن و عترت و خانه‌های قرآن)	برگزاری طرح آموزشی

۷- مراحل اجرایی و زمان بندی کلی

ردیف	مراحل اجرا	مسئول اجرا	زمان اجرا
۱	صدور اطلاعیه و ابلاغ طرح تفصیلی و شیوه‌نامه اجرایی طرح به استان‌ها و بارگذاری آن در سایت تلاوت	معاونت آموزش و سنجش	نیمه دوم تیر ماه ۱۴۰۵
۲	تعریف اطلاعات پایه طرح در سامانه جامع مدیریت آموزش به نشانی edu.telavat.ir	معاونت آموزش و سنجش	
۳	اطلاع‌رسانی به تمامی تشکلهای قرآنی مردم نهاد (مؤسسات قرآن و عترت و خانه‌های قرآن) جهت معرفی طرح	«معاونت امور استان‌ها، مردمی‌سازی و امور تبلیغی»	
۴	اطلاع‌رسانی و معرفی طرح به کادرمختص مجاز جهت تدریس در طرح	«معاونت امور استان‌ها، مردمی‌سازی و امور تبلیغی»	
۵	برگزاری جلسه برخط توجیهی با حضور مسئولان طرح و رؤسا و کارشناسان ادارات امور قرآنی استان‌ها	«معاونت گفتمان‌سازی و راهبری محتوایی» با همکاری «معاونت امور استان‌ها، مردمی‌سازی و امور تبلیغی» و «معاونت آموزش و سنجش»	
۶	برگزاری جلسات حضوری و مجازی جهت توجیه تشکلهای قرآنی مردم نهاد (مؤسسات قرآن و عترت و خانه‌های قرآن)	اداره امور قرآنی استان با نظارت و پیگیری «معاونت امور استان‌ها، مردمی‌سازی و امور تبلیغی»	
۷	تسهیم و ابلاغ نهایی حجم عملیات و میزان اعتبارات حمایتی به تفکیک استان‌ها	«معاونت گفتمان‌سازی و راهبری محتوایی» با هماهنگی و تأیید «اداره کل برنامه‌ریزی و نظارت و ارزشیابی»	نیمه دوم مرداد ماه ۱۴۰۵
۸	احصاء لیست بسته‌های کمک آموزشی مورد نیاز استان‌ها	معاونت گفتمان‌سازی و راهبری محتوایی	بعد از تسهیم و ابلاغ حجم عملیات و اعتبار حمایتی
۹	اطلاع‌رسانی و ثبت نام از داوطلبان و کلاس‌بندی بر اساس گروه‌های سنی	تشکلهای توانمند قرآنی	بعد از تسهیم و ابلاغ حجم عملیات و اعتبار حمایتی
۱۰	انتخاب و دعوت از معلمان/مربیان و مدرسان (از میان کادرهای آموزشی مورد تأیید سازمان)	تشکلهای توانمند قرآنی با نظارت اداره امور قرآنی استان	قبل از شروع هر دوره
۱۱	ثبت اطلاعات دوره شامل اسامی شرکت‌کنندگان، نام معلم/مدرس، زمان و مکان کلاس در سامانه جامع مدیریت آموزش به نشانی edu.telavat.ir	تشکلهای توانمند قرآنی با نظارت اداره امور قرآنی استان	قبل از شروع هر دوره
۱۲	تأیید دوره در سامانه و صدور شناسه	اداره امور قرآنی استان	قبل از شروع هر دوره
۱۳	برگزاری دوره (با برنامه‌ریزی و زمان‌بندی مشخص)	تشکلهای توانمند قرآنی با نظارت اداره امور قرآنی استان	در طول فصل تابستان سال ۱۴۰۵
۱۴	صدور «گواهی‌نامه پایان دوره» به صورت برخط از طریق سامانه جامع مدیریت آموزش به نشانی edu.telavat.ir	سامانه جامع مدیریت آموزش	پایان هر دوره
۱۵	تهیه و ارسال گزارش به سازمان دارالقرآن الکریم	اداره امور قرآنی استان	پایان هر فصل

۸- شاخص‌های اجرای برنامه	
شاخص‌های اجرای برنامه؛ اعم از رعایت گروه سنی، تفکیک جنسیتی، بکارگیری مربیان مجاز، بهره‌گیری از منابع آموزشی و کمک آموزشی مجاز، رعایت الگوهای مجاز برگزاری دوره (حضور و تلفیقی) و رعایت ضوابط اخذ آزمون‌های ارزیابی پایانی و همچنین نحوه تهیه و ارائه گزارش و صحت‌سنجی آن، بر اساس شیوه‌نامه حاضر خواهد بود. ملاک سازمان در ارزیابی اجرای برنامه‌های مصوب به شرح ذیل می‌باشد: اطلاعات مندرج در سامانه جامع مدیریت آموزش به نشانی edu.telavat.ir کاربرگ‌های ارسالی از استان در قالب «فرم تجمیعی نقشه عملیاتی برنامه‌های آموزشی استان در سال ۱۴۰۵» گزارش‌های تماس‌های تلفنی تصادفی با تشکل‌های مردم نهاد مجری، مربیان مجاز و قرآن‌آموزان شرکت‌کننده در طرح مستندات ارسالی توسط مجریان دوره به ادارات امور قرآنی استان‌ها	
۹- ضوابط و ملاحظات اجرایی	
مهم‌ترین وظایف اداره امور قرآنی استان در تعامل با «ستاد مرکزی سازمان دارالقرآن الکریم»، «ادارات امور قرآنی شهرستان‌های تابعه»، «تشکل‌های قرآنی مردم نهاد» جهت اجرای این طرح به شرح ذیل می‌باشد: در تعامل با ستاد: ۱- برنامه‌ریزی، راهبری و نظارت بر حسن اجرای برنامه در سطح استان و شهرستان‌های تابعه بر اساس نقشه عملیاتی برنامه‌های آموزشی در سال ۱۴۰۵ ۲- تعامل فعال و هماهنگی با ستاد؛ پیرامون اجرای طرح بر اساس طرح تفصیلی و شیوه‌نامه اجرایی آن ۳- تعامل فعال با ستاد؛ جهت خرید و دریافت «منابع آموزشی مکتوب» و «بسته‌های کمک آموزشی طرح» و در اختیار گذاشتن آنها با «تشکل‌های قرآنی مردم نهاد» و «مربیان مجاز» در تعامل با ادارات امور قرآنی شهرستان‌های تابعه: توجیه دقیق و کامل «ادارات امور قرآنی شهرستان‌های تابعه» نسبت به طرح تفصیلی و شیوه‌نامه اجرایی در تعامل با تشکل‌های قرآنی مردم نهاد مجری: ۱- توجیه دقیق و کامل نسبت به طرح تفصیلی و شیوه‌نامه اجرایی ۲- هماهنگی جهت طراحی طرح‌های انگیزشی و تشویقی مانند اهدا جوایز، برگزاری جشن‌های پایان دوره و... ۳- عقد تفاهم‌نامه همکاری متناسب با ضوابط و ملاحظات عملیاتی بر اساس شیوه‌نامه اجرایی ۴- آموزش نحوه کار با سامانه جامع مدیریت آموزش به نشانی edu.telavat.ir ۵- رصد و پیگیری مستمر جهت ثبت کامل و دقیق اطلاعات دوره در سامانه جامع مدیریت آموزش ۶- نظارت بر بکارگیری مربیان مجاز مندرج در سامانه جامع مدیریت آموزش متناسب با شرایط برگزاری دوره ۷- اخذ و جمع‌آوری مستندات اجرای دوره اعم از عکس و فیلم برخی از جلسات دوره و فرم‌های ارزیابی پایانی کتبی و شفاهی در دو بخش «صحیح‌خوانی قرائت» و «حُسن حفظ» ۸- تعامل فعال و هماهنگی جهت محاسبه و پرداخت حق‌الزحمه مربیان مطابق با «آیین‌نامه محاسبه و پرداخت حق‌الزحمه فعالیت‌های قرآنی سازمان در سال ۱۴۰۵» ۹- هماهنگی جهت پرداخت به موقع اعتبارات حمایتی بر اساس تفاهم‌نامه فی‌مابین ملاحظات: - سایر تشکل‌های مردم نهاد فعال مانند «پایگاه‌های فعال قرآنی در مساجد»، «هیئات فعال قرآنی»، «مکاتب اهل سنت» و... که متقاضی اجرای این طرح هستند می‌توانند از طریق ادارات امور قرآنی استان خود اقدام به ثبت درخواست تأسیس «خانه قرآن» با مجوز رسمی از سازمان دارالقرآن الکریم نمایند. - از جمله محل‌های جذب اعتبار جهت برگزاری این طرح می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: - جذب اعتبار حمایتی اداره امور قرآنی استان - جذب مشارکت‌های مردمی شامل «اخذ حق ثبت نام از قرآن‌آموزان» و «جذب کمک‌های خیرین مردمی» - میزان و نحوه تخصیص اعتبار حمایتی به تشکل‌های قرآنی مردم نهاد مجری بر اساس «نقشه عملیاتی برنامه‌های آموزشی استان در سال ۱۴۰۵» می‌باشد. - ضروریست به‌منظور جذب هر چه بیشتر مخاطبان اصلی این طرح، با دستگاه‌ها و نهادهای مختلف به ویژه «اتمه جمعه و جماعات»، «فرمانداری‌ها»، «شهرداری‌ها»، «اداره کل آموزش و پرورش استان» و... رایزنی و اقدامات مؤثری از سوی اداره امور قرآنی استان صورت گیرد. - با توجه به حساسیت‌ها و ملاحظات گروه سنی مخاطبان این طرح، توصیه می‌گردد تشکل‌های قرآنی مردم نهاد مجری بر رویکردها و جنبه‌های تربیتی این طرح توجه ویژه‌ای نمایند.	
۱۰- نحوه هزینه‌کرد و نرخ‌نامه	
«حجم عملیات» و «هزینه واحد» بر اساس موارد زیر تعیین و تأمین می‌شود: بر اساس تسهیم و ابلاغ نهایی حجم عملیات و میزان اعتبارات حمایتی به تفکیک استان‌ها و در قالب تفاهم‌نامه‌های همکاری سازمان دارالقرآن الکریم با ادارات کل تبلیغات اسلامی استان‌ها در سال ۱۴۰۵ مطابق با آیین‌نامه محاسبه و پرداخت هزینه‌کرد فعالیت‌های قرآنی در سال ۱۴۰۵ تذکر: برگزاری دوره‌ها علاوه بر حجم عملیات مصوب و ابلاغی در قالب «دوره‌های خودگردان» بلامانع است.	
۱۱- نحوه ارائه گزارش عملکرد	
اطلاعات آموزشی مندرج در سامانه جامع مدیریت آموزش به نشانی edu.telavat.ir	عناوین اطلاعات مورد نیاز
کاربرگ‌های «فرم تجمیعی نقشه عملیاتی برنامه‌های آموزشی استان در سال ۱۴۰۵» عکس و فیلم برخی از جلسات دوره و فرم‌های ارزیابی پایانی کتبی و شفاهی در دو بخش «صحیح‌خوانی قرائت» و «حُسن حفظ»	عناوین مستندات و ضامنه‌های مورد نیاز
ارائه گزارش در قالب فایل Excel «فرم تجمیعی نقشه عملیاتی برنامه‌های آموزشی استان در سال ۱۴۰۵» لوح فشرده DVD عکس و فیلم کلاس‌ها و و فرم‌های ارزیابی پایانی کتبی و شفاهی	قالب ارائه گزارش